

KALAJOEN SEURAKUNNAN
YMPÄRISTÖOHJELMA
2024–2029

Sisällysluettelo

1 KALAJOEN SEURAKUNTA JA YMPÄRISTÖVASTUUMME /Kirkkoherra Kari Lauri	2
2 KIRKON YMPÄRISTÖDIPLOMI	4
2.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029	5
3 TOIMINTA JA TALOUS.....	6
3.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029	8
4 YMPÄRISTÖKASVATUS	9
4.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029	10
5 JÄTEHUOLTO JA KIERTOTALOUS.....	11
5.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029	12
6 RUOKA JA KEITTIÖT.....	14
6.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029	15
7 ENERGIA, KIINTEISTÖT JA KIINTEISTÖNHOITO	16
7.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029	17
8 HAUTAUSMAAT JA VIHERALUEET	18
8.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029	19
9 METSÄT JA MUUT LUONTOALUEET	20
9.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudella 2024–2029.....	21
10 LIIKENNE	22
10.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029	23
LÄHTEET	24
YMPÄRISTÖKATSELMUKSEN HAASTATTELUT 11.1.2024 /Anu Ainasoja	25

1 KALAJOEN SEURAKUNTA JA YMPÄRISTÖVASTUUMME /Kirkkoherra

Kari Lauri

Kalajoen seurakunta on tehnyt monia hallinnollisia päätöksiä, joiden kautta olemme halunneet kantaa vastuuta luomakunnasta ja ottaa huomioon ympäristöarvot. Olemme vahvasti mukana maa-alueiden vuokrauksen kautta tuulivoimatuotannossa. Asia on seurakunnan merkittävä tulonlähde, jonka myötä olemme voineet laskea tuloveroprosenttia. Olemme viimeisten vuosien aikana siirtäneet kaikki kiinteistöt joko kaukolämpöön tai maalämpöön. Vuorenkallion kappelin lämpö tuotetaan kahden ilmalämpöpumpun voimin. Näiden lisäksi olemme siirtyneet myös aurinkoenergian hyödyntämiseen, kun Kalajoen seurakuntakodin katolla on 74 aurinkopaneelia.

Kalajoen seurakunnan maa-alueista 10 % on suojeltu. Meillä on pysyvät Pleunan ja Eteläniemen luonnonsuojelualueet sekä määräaikainen Susinevan rauhoitusalue seuraavaksi 20 vuodeksi. Susinevan rauhoitusalue muodostettiin Metso-ohjelman kautta Raution metsäpalon jälkeen.

Keskeisintä Kalajoen seurakunnan toiminnassa on ympäristövastuuseen kasvattaminen ja luontoarvojen esillä pitäminen. Kalajoki on kaupunkina rohkeasti eteenpäin katsova paikkakunta, täällä on voimakasta matkailua ja varsin monipuolinen elinkeinoelämä. Jotta tämä alue säilyy tulevaisuudessa vetovoimaisena, kehityksessä tulee ottaa huomioon luontoarvot ja luomakunnan varjeleminen tulevia sukupolvia varten. Seurakunnan julistuksen yksi painopiste on uskontunnustuksen ensimmäisessä lukukappaleessa. Me elämme Jumalan luomassa maailmassa ja meille on annettu siinä viljelemisen ja varjelemisen tehtävä. Ympäristökasvatuksen merkitys on muuttaa asenteet ja meidän ihmisten teot myönteiseksi sille, että tulevatkin sukupolvet voivat nauttia Jumalan luomassa maailmassa turvallisista mielin. Siksi meidän velvollisuutemme on kiinnittää huomiomme näihin asioihin oman seurakuntamme toiminnassa. Ympäristökasvatuksen kautta kutsumme kaikki seurakuntalaiset tähän työhön ja omien ympäristötekojen löytämiseen. Tämän myötä voimme omalta osaltamme hillitä maailmaa uhkaava ilmastonmuutosta.

Kalajoen seurakunta ei ole halunnut ”mapittaa” aikaisempaa ympäristödiplomia, vaikka sen uusiminen jäi tekemättä. Nyt olemme ottaneet haasteen uudestaan esille ja haluamme

paneutua näihin asioihin entistä tarkemmin. Olemme kirjanneet näkymme myös seurakuntamme uuteen strategiaan, joka kantaa nimeä Rohkeasti Elämään. Sen mukaan yksi keskeinen tehtävämme on pitää huolta luomakunnasta. Tämän suuntaisesti haluamme toimia sekä hallinnollisten päätösten kautta että arkisen seurakuntatyön keskellä.

Seurakunnan henkilöstö joutuu tekemään työmatkoja laajassa kolmen kirkon seurakunnassa päivittäin. Työntekijäjoukosta löytyy jo useampi täyssähköinen tai hybridikäyttöinen auto työmatkoja varten. Myös työmatkojen taittaminen pyöräillen on lisääntynyt viime vuosina.

Jokelan pappilassa 11.1.2024

Kari Lauri

Kalajoen kirkkoherra

KIRKON
YMPÄRISTÖ-
DIPLOMI

2 KIRKON YMPÄRISTÖDIPLOMI

Kirkon ympäristödiplomi on seurakuntien vapaaehtoinen ympäristöjärjestelmä ja työkalu ympäristötoiminnan jatkuvaan parantamiseen. Diplomin rakenne on muokattu kansainvälisten ympäristöjärjestelmien (ISO 14 001 ja EMAS) pohjalta seurakuntiin soveltuvaksi. Diplomia hakevan seurakunnan on tehtävä ympäristökatselmus ja tavoitteellinen ympäristöohjelma Kirkon ympäristödiplomin käsikirjan 2020 kriteerien mukaisesti. Kalajoen seurakunnan ympäristöohjelmassa esitetyt toimet tukevat Hiilineutraali kirkko 2030-strategian toteutumista ja täydentävät sitä huomioiden myös muut ympäristöasiat.

Kalajoen seurakunnan ensimmäinen ympäristödiplomi oli voimassa vuosina 2017–2021. Vaikka sitä ei uusittu on seurakunta jatkuvasti elänyt diplomin vaatimusten mukaisesti ja kehittänyt ympäristötoimintaansa, kuten kierrätysmahdollisuuksia. Helmikuun 2023 piispantarkastuksessa huomioitiin, että seurakunnan olisi tärkeää hankkia diplomi. Kalajoen seurakunnan kirkkoneuvosto päättikin 17.10.2023, että seurakunta hakee sitä vuoden 2024 aikana. Samalla nimettiin ympäristövastaava ja ympäristötyöryhmä. Ympäristötyöryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa toiminnansuunnittelun yhteydessä ja lisäksi tarvittaessa. Luottamushenkilöt ja työntekijät ovat sitoutuneita tavoitteelliseen ympäristötyöhön. Katselmuksen teossa, pisteytyksessä ja tämän ympäristöohjelman kirjoitustyössä oli apuna FM Anu Ainasoja /ProAgria Keski-Pohjanmaa. Kaikkien työalojen edustajien kanssa keskusteltiin ympäristötavoitteiden toteutumisesta, sekä suunniteltiin alkavan diplomikauden aikataulutetut ympäristötavoitteet vastuuhenkilöineen. Seurakunnan ympäristötyöstä raportoidaan vuosittaisen toiminnansuunnittelun yhteydessä.

Kaikki Kalajoen seurakunnan työntekijät perehdytetään ympäristöjärjestelmään ja oman toimintansa ympäristövaikutuksiin. Ympäristöohjelman toteuttaminen pidetään keskeisenä aiheena työntekijöiden tapaamisissa. Ympäristötyöstä viestitään osana muuta viestintää seurakunnan keskeisissä viestintämedioissa. Viestinnän arvot määritellään seurakunnan strategiassa (näkyvyys, avoimuus, toisten kunnioitus, pyrkimys puheiden ja tekojen yhtäläisyyteen, luottamuksellisuus, sekä avoimen ja vuorovaikutuksellisen ilmapiirin vaaliminen). Tarkemmin viestintää suunnitellaan vuosittaisissa toimintasuunnitelmissa. Jokainen työntekijä voi tuottaa seurakunnan viestintäkanaville sisältöä. Henkilöstön ympäristökoulutus on sisällytetty osaksi henkilöstön muuta koulutussuunnitelmaa.

2.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029

1. Ympäristötyöryhmä kokoontuu säännöllisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa toiminnansuunnittelun yhteydessä.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: ympäristövastaava, ympäristötyöryhmä)
2. Seurakunnan ympäristöasioista viestitään suunnitelmallisesti osana seurakunnan muuta viestintää (esim. kotisivut, some, paikallislehdistö, radio). Myös diplomin hankkimisesta ja myöntämisestä tiedotetaan. Tavoitteena on sekä työntekijöiden, että seurakuntalaisten tietoisuuden lisääntyminen ympäristödiplomin sisällöstä ja vaatimuksista.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: tiedottaja, työalat, ympäristötyöryhmä)
3. Seurakunnan jakamiin oppaisiin (surukoti, seurakuntaan muuttaneet) lisätään hautausmaiden ympäristö- ja kierrätysasiat.
(Toteutusaika: 2024–2025. Vastuuhenkilöt: toimistonhoitajat)
4. Osallistutaan tarjolla olevaan ympäristökoulutukseen (esim. hiippakunnan ja kirkon järjestämä).
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: talouspäällikkö, ympäristövastaava, ympäristötyöryhmä)
5. Diplomikauden puolivälissä toteutetaan sisäinen väliauditointi sopivan lähiseurakunnan kanssa vertaisarviointina.
(Toteutusaika: 2026. Vastuuhenkilöt: ympäristövastaava, ympäristötyöryhmä)
6. Ympäristödiplomin uusinta käynnistetään ajallaan.
(Toteutusaika: 2029. Vastuuhenkilöt: ympäristövastaava, ympäristötyöryhmä)

3 TOIMINTA JA TALOUS

Perustiedot Kalajoen seurakunnasta

Seurakunnan nimi	Kalajoen seurakunta
Hiippakunta	Oulun hiippakunta
Paikkakunta	Kalajoki
Kappeliseurakunnat	Himanka ja Rautio
Jäsenmäärä	n. 10 141
Toiminnan eri yksiköt, tehtäväalueet	Hallintoelimet, talous- ja henkilöstöhallinto, kirkonkirjojenpito, kirkkoherranvirasto ja muu yleishallinto, jumalanpalveluselämä, hautaan siunaaminen, muut kirkolliset toimitukset, muut seurakuntatilaisuudet, tiedotus ja viestintä, musiikki, lapsi- ja perhetyö, varhaisnuorisotyö, partio, nuorisotyö, erityisnuorisotyö, rippikoulu, aikuistyö, diakonia, sielunhoito, lähetys, kansainvälinen diakonia ja muu kansainvälinen toiminta, varsinainen hautaustoimi, kiinteistöt ja rakennukset, maa- ja metsätalous.
Työntekijät (vakituiset)	21,4
Kausityöntekijät/määräaikaiset	21
Rakennukset	Himangan kirkko (1794) ja tapuli, Himangan seurakuntakoti, Himangan hautausmaan huolto/varastorakennukset, Kalajoen kirkko (1879) ja tapuli, Kalajoen seurakuntakoti, Kalajoen kirkkomaan huolto/varastorakennukset, Jokelan pappila (+Malmbergin Arentaattorin tuvat), Vuorenkallion kappeli ja hautausmaan kellotorni, sekä huolto/varastorakennukset, Raution kirkko (1800) ja tapuli, Raution seurakuntakoti, Raution hautausmaan huolto/varastorakennukset, sekä Ruonan ja Kivirannan leiri-keskusten rantasaunat.
Hautausmaat	Kalajoen kirkkomaa, Vuorenkallion hautausmaa, Himangan hautausmaa ja Raution hautausmaa.
Metsäomaisuus (ha)	Metsää on yhteensä n. 2000 ha, josta: - 1907 ha on metsämaata - 93 ha kitu- ja joutomaata
Aikaisemmat diplomit ja auditoijat	2017–2021: Tapani Raappana
Paikkakunnan erityispiirteet	Monipuolinen elinkeinorakenne, josta matkailu tärkeänä osana. Meren läheisyys. Runsaasti tuulivoimaa. Vahvoja herätysliikkeitä. Seurakunta sisältää kolme entistä seurakuntaa (Kalajoki, Himanka, Rautio).

Kalajoen seurakunnan toiminnan- ja taloudensuunnittelun asiakirjoihin sisällytetään vuosittaiset ympäristötavoitteet ja niiden toteutuminen. Erityisesti aiemman diplomikauden ympäristöindikaattoreiden kopiopaperin, veden ja sähkön kulutuksen seuranta on vakiintunut osaksi vuosittaista toimintaa ja raportointia.

Seurakunnan hankintaohjeet ovat vuodelta 2012 ja odottavat päivittämistä uuden hallintosäännön mukaisiksi. Ensisijainen hankintakriteeri on tuotteen kokonaisedullisuus. Kestävän kehityksen periaatteet huomioidaan hankinnoissa mm. suosimalla ympäristömerkittyjä, uusio- ja kierrätystuotteita sekä leasing-tuotteita. Laite- ja konekannan uusimisessa suositaan energiatehokkaita tuotteita. Seurakunnan kestävän kehityksen mukaisista hankinnoista on kerrottu esimerkkejä katselmustaulukossa. Kalajoen seurakunnan sijoitustoiminta on vastuullista ja siinä noudatetaan Kirkon vastuullisen sijoittamisen ohjeita. Lähetystyöhön ja kansainväliseen diakoniaan myönnettyjen varojen osuutta seurataan. Esimerkiksi vuonna 2023 se oli n. 2 % suhteessa seurakunnan ulkoisiin toimintakuluihin.

Kirkko tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Se vaatii toimenpiteitä jokaiselta seurakunnalta. Kalajoen seurakunnan suunnitelma kohti hiilineutraaliutta on muotoutumassa.

Kuva 1. Seurakunnan käyttämä toimistopaperi on ympäristömerkittyä. Kuva: Tuija Jokiaho

3.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029

1. Seurakunnan ympäristötoiminnasta raportoidaan muun talouden- ja toiminnansuunnittelun yhteydessä. Myös työalojen toimintasuunnitelmiin ja -kertomuksiin liitetään alaotsakkeena ympäristöasiat. Aiempien ympäristöindikaattoreiden kopiopaperin, veden ja sähkön kulutuksen seuranta jatketaan vakiintuneeseen tapaan.

(Toteutusaika: 2024–2029). Vastuuhenkilöt: ympäristötyöryhmä, talouspäällikkö, työalat)

2. Taloussuunnitelmassa varataan riittävät resurssit ympäristökoulutukseen ja -toimintaan. Pohditaan myös erityisen määrärahan varaamista ympäristötyölle talousarviossa.

(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilö: talouspäällikkö)

3. Jokainen työala varmistaa, että ympäristötyö toteutuu suunnitelmallisesti. Myös ympäristötyöryhmä seuraa vuosittain ympäristöohjelman toteutumista.

(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: työalat, ympäristötyöryhmä)

4. Seurakunnan hankintaohjeet päivitetään uuden hallintosäännön mukaisiksi kestävän kehityksen näkökulma huomioiden. Henkilöstö perehdytetään uusiin hankintaohjeisiin.

(Toteutusaika: 2025. Vastuuhenkilö: talouspäällikkö)

5. Varmistetaan, että seurakunnan sijoitustoiminta on jatkossakin kestävän kehityksen periaatteiden mukaista.

(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilö: talouspäällikkö)

6. Kalajoen seurakunta luo Hiilineutraali kirkko 2030-strategian pohjalta oman strategiansa kohti hiilineutraaliutta. Avuksi konkreettisten välitavoitteiden ja keinojen valintaan kutsutaan Kirkkohallituksen asiantuntija. Myös Kirkkohallituksen luomaa tiekarttaa hyödynnetään.

(Toteutusaika: 2024–2026. Vastuuhenkilö: talouspäällikkö)

4 YMPÄRISTÖKASVATUS

Kalajoen seurakunnassa 2016 laadittu ympäristökasvatussuunnitelma on päivitetty ympäristöohjelman laatimisen yhteydessä 2024. Suunnitelmaa hyödynnetään kasvun kaaren eri vaiheissa. Lisäksi otettiin käyttöön ympäristökasvatuksen vuosikello, jonka avulla vuosittaista toimintaa ja viestintää aikataulutetaan. Ympäristöasiat on otettu huomioon seurakunnan kaikilla tehtävälueilla. Seurakunnan jokainen työntekijä ja luottamushenkilö on ympäristökasvattaja omalla paikallaan ja voi kannustaa seurakuntalaisia ja työntekijöitä kestävämpään elämäntapaan. Jokainen työala vastaa osaltaan vuosittaisesta ympäristökasvatustoiminnasta, sekä sen raportoinnista. Ympäristökasvatus kattaa laaja-alaisesti kaikki ikäryhmät, tukee elinikäistä oppimista ja sen arvopohja perustuu kristilliseen uskoon.

Jumalanpalvelus on lähtökohtaisesti luonteva paikka luomakunnan esillä pitämiseen puheessa ja musiikissa, sillä onhan luomisen teema keskeistä kristillisessä uskossa. Jumalanpalveluksia järjestetään kaikissa kolmessa kirkossa: Kalajoella, Himangalla ja Rautiossa. Myös musiikin kautta voi toteuttaa ympäristökasvatusta. Monet luomakuntaa, kevättä, isänmaata ja kotia käsittelevät virret kertovat luonnosta ja ympäristöstä. Luomakunnan sunnuntaita on vietetty Kalajoen seurakunnassa vuosittain esimerkiksi nuorisotyön työalalla, sekä sadonkorjuun kiittämisen juhlana. Luomakunnan teemat ja ympäristöaiheet ovat esillä myös seurakunnan monissa tilaisuuksissa, joita on listattu katselmustaulukkoon. Tilaisuuksia järjestetään myös yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

Kuva 2. Lapsityön käsinukkehahmot Sulo ja Lahja laulavat joululaulua pakkassäässä joulukuussa 2023 Himangan kirkon pihalla. Kuva liittyy lasten joulukirkon videoinserttiin. Kuva: Aapo Kaivosoja

4.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029

1. Päivitetty ympäristökasvatussuunnitelma ja uusi vuosikello otetaan avuksi ympäristöviestinnän suunnitelmalliseen toteutukseen. Niitä päivitetään jatkossakin.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: työalat)
2. Järjestetään edelleen aktiivisesti ympäristöaiheisia erityisjumalanpalveluksia, hartauksia ja tapahtumia.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: työalat)
3. Tutustutaan Vihreät riparit -konseptin sisältöihin ja materiaaleihin. Jaetaan työalan kesken hyväksi havaittuja Vihreät riparit -käytäntöjä.
(Toteutusaika: 2024-2029. Vastuuhenkilöt: rippikoulutyön työala)
4. Ympäristöasioita otetaan tavoitteellisesti mukaan lapsityöhön, mm. ihmetellään lasten kanssa luontoa ja hyödynnetään oheismateriaaleja (mm. kevätbingo).
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: lapsityön työala)
5. Diakoniatyössä huomioidaan kotimaisuus ruuanjakotilaisuuksissa. Lisäksi kerhoissa järjestetään kierrätysinfo keväällä 2024.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: diakonian työala)
6. Lähetystyön työalalla pidetään yllä globaalia näkemystä ympäristöasioihin. Lisäksi järjestetään tilaisuuksia ulkona erityisesti kesäaikaan.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: lähetystyön työala)
7. Hyödynnetään ympäristökasvatuksessa jo olemassa olevia luonto- ja hiljaisuuden polkuja (Meksinkallio, Jokelan rukouspolku, Vuorenkallion Elämänpolku).
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: työalat)

5 JÄTEHUOLTO JA KIERTOTALOUS

Kalajoen seurakuntaan on nimetty jätevastaava ja vaarallisten jätteiden vastaava. Kaikkien työntekijöiden on kuitenkin omassa toiminnassaan tavoiteltava jätemäärän vähentämistä, sekä huolehdittava asianmukaisesta lajittelusta ja kierrätyksestä. Seurakunnan jätehuoltosuunnitelmaa ollaan laatimassa. Uusi suunnitelma huomioi jätelain ajantasaiset vaatimukset. Henkilökunta perehdytetään seurakunnan jätekeräykseen ja -kierrätykseen sen valmistuttua. Lisäksi kaikkia seurakunnan tilojen käyttäjiä ja hautausmailla kävijöitä opastetaan jätteiden lajittelussa. Kaikilla työaloilla kehitetään jätekierrätystä toimivammaksi toimintaan osallistuvien kanssa ikätasoisesti.

Käytännön jätekierrätys ja -keräys ovat seurakunnassa jo nyt pääosin jätelain ja kunnan jätehuoltomääräysten vaatimusten mukaisia ja jäteastioiden tyhjennysvälejä on optimoitu. Vaarallisten jätteiden käsittely on asianmukaista. Ympäristötyöryhmän kokouksessa diplomien uusimisvaiheessa huomioitiin hautausmaan jäteastioiden ohjetarrojen uusimistarve ja ryhdyttiin heti toimeen niiden uusimiseksi. Uudet tarrat asetetaan astioiden etukylkeen niin, että kaikki kävijät näkevät ne. Työpisteiden kierrätyssesteemejä tulisi myös osin kehittää toimivammaksi. Himangan hautausmaan puutarhajätteen keräystä päätettiin kehittää. Asiaa suunnitellaan vielä jätehuoltosuunnitelman viimeistelyn aikana, mutta ajatuksena on hankkia jätteille vaihtolava, jonka jätehuoltoyritys kuljettaa ja käsittelee asianmukaisesti. Aiemmin puutarhajätteet on viety Ruonaan maatuivaksi. Lisäksi päätettiin järjestää led-kynttilöiden keruuastiat hautausmaalle. Partiolaisia kutsutaan mukaan kierrätysyhteistyöhön.

Seurakunnan jätekuljetusyrityksenä toimii Vestia, sekä Kalajoen ja Raution alueella vaihtolavojen osalta Jätehuolto P. Pääkkönen Oy. Yrityksen toimittamissa laskuissa näkyvät tyhjennyskerrat, jätemäärät litroina ja euroina, sekä kuljetus- ja käsittelymaksut. Lisäksi Jätehuolto P. Pääkkönen Oy:n edustaja on mukana seurakunnan ympäristötyöryhmässä.

Kalajoen seurakunnassa on jatkuvana tavoitteena siirtyä jätteiden tuottamisesta ja kertakäyttökulttuurista kiertotalouteen. **Kiertotalous** tarkoittaa tuotteen elinkaaren pidentämistä siten, että jätettä ei synny tai syntyvän jätteen määrä on vähäisempi. Seurakunnassa toteutetaan kiertotaloutta monipuolisesti ja esimerkkejä siitä on kirjattu ympäristökatselmustaulukkoon. Erityisesti on sitouduttu kopiopaperin säästämiseen.

5.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029

1. Kalajoen seurakunnan jätehuoltosuunnitelma viimeistellään. Jätelain pykälien ja kunnan jätehuoltomääräysten toistaminen suunnitelmassa ei ole tarpeen (niihin viittaus riittää). Sen sijaan kuvataan seurakunnan tavoitteet ja toimenpiteet jätteen määrän vähentämiseksi, vastuuhenkilöt kiinteistöittäin, keräysvälineet ja jäteneuvonta, sekä koulutus.

(Toteutusaika: 2024. Vastuuhenkilö: talouspäällikkö, jätevästaaava)

2. Himangan hautausmaan puutarhajätteen keruuta/käsittelyä kehitetään jätehuoltosuunnitelman teon aikana. Ympäristötyöryhmässä keskustellaan käytännön toteutuksesta. Ajatuksena on ottaa vaihtolava, jonka jätehuoltoyritys kuljettaa pois ja käsittelee. Voidaan myös pohtia kompostoinnin järjestämistä omana toimintana.

(Toteutusaika: 2024. Vastuuhenkilöt: suntio, seurakunnan ympäristötyöryhmä)

3. Järjestetään hautausmaille led-kynttilöiden keruuastia, jotta ne vaarallista jätettä sisältävänä eivät joutuisi muiden jätteiden sekaan.

(Toteutusaika: 2024. Vastuuhenkilöt: talouspäällikkö, suntiot)

4. Seurakunnan henkilöstölle ja muille tilojen käyttäjille tiedotetaan uusista jätekeräyksen ja -kierrätyksen toimintatavoista. Varmistetaan myös, että jätteiden lajitteluohjeet on jaettu eri toimipisteisiin ja jätekatoksiin.

(Toteutusaika: 2024. Vastuuhenkilöt: talouspäällikkö, jätevästaaava)

5. Toteutetaan video hautausmaan jätekierrätyksestä, jota jaetaan seurakunnan some-tileillä suurempien juhlapyhien yhteydessä.

(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: suntiot, ympäristövästaaava, tiedottaja)

6. Jätevästaaava/vaarallisten jätteiden västaaava osallistuu tarpeelliseen koulutukseen ollakseen selvillä ajantasaisen jätelain vaatimuksista.

(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilö: talouspäällikkö, jätevästaaava)

7. Jätekierrätystä kehitetään kaikilla työaloilla ja kannustetaan eri-ikäisiä toimintaan osallistuvia sen toteuttamiseen ikätasoisesti.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuhenkilöt: kaikki työntekijät)

8. Kopiopaperin kulutuksen vähentäminen pidetään edelleen keskeisenä tavoitteena kaikilla työaloilla. Jaetaan hyviä käytäntöjä (mm. sähköiset apuvälineet) myös työtovereille.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuhenkilöt: kaikki työntekijät)

9. Seurataan tarkasti uusien jätelajien keräysmahdollisuuksia ja jätelain muutoksia, sekä reagoidaan niihin ajantasaisesti. Samalla päivitetään seurakunnan jätehuoltosuunnitelma vaadituin osin.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuhenkilöt: jätevästääva, talouspäällikkö)

10. Partiolaisia kutsutaan mukaan yhteistyöhön hautausmaiden jätekierrätyksessä.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuhenkilöt: suntiot)

Kuva 3. Uuden ostamisen sijasta esimerkiksi kirpputorilta voi löytää hyväkuntoisia työkäyttöön soveltuvia vaatteita ja edistää näin kiertotaloutta. Kuvan paita maksoi vain 2 €. Kuva: Eetu Raittila

6 RUOKA JA KEITTIÖT

Kalajoen seurakunnan keittiötoimintaa Kalajoella, Himangalla ja Rautiossa hoitaa pitopalvelu Koski-Hovi Ky. Keittiötoiminta päätettiin ottaa mukaan ympäristöohjelmaan vasta diplomia uusittaessa. Nyt tarkastellaankin vain työalojen järjestämiä tilaisuuksia.

Nuorten illoissa kokkaillaan säännöllisesti kasvisruokaa ja kasvisvaihtoehtoa tarjotaan aina. Myös muilla työaloilla toteutetaan tarjoiluja ja kahvitilaisuuksia. Kotimaista lihaa käytetään, jos lihaa on tarjolla. Tätä onkin erityisesti suositeltu seurakunnassa. Reilun kaupan kahvia käytetään Jokelan pappilassa omissa kahvituksissa, sekä satunnaisesti esimerkiksi nuorisotyössä. Työalat hankkivat itse tarvitsemansa ruokatarvikkeet. Tilaisuuksista ylijäänyttä ruokaa voidaan pakastaa sovittaessa keittiöiden pakastimissa. Kertakäyttötuotteiden käyttö on rajattu erityistilanteisiin esimerkiksi kirkkokahveille, sillä sen on huomattu laskevan vapaaehtoisten seurakuntalaisten kynnystä uskaltautua mukaan kahvituksiin.

Kuva 4. Päiväkerhoissa opetellaan pikkuhiljaa omien eväsroskien lajittelua. Kuva: Maija Siironen

6.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029

1. Kotimainen liha valitaan edelleen, jos lihaa on tarjolla.
(**Toteutusaika:** 2024–2029. **Vastuhenkilöt:** työalat.)
2. Kasvisvaihtoehto valmistetaan vähintään pyydettäessä.
(**Toteutusaika:** 2024–2029. **Vastuhenkilöt:** työalat)
3. Reilun kaupan kahvia tarjotaan Jokelan pappilan kahvituksissa.
(**Toteutusaika:** 2024–2029. **Vastuhenkilöt:** työalat)
4. Kertakäyttötuotteiden käyttö rajataan edelleen erityistilanteisiin.
(**Toteutusaika:** 2024–2029. **Vastuhenkilöt:** työalat)

Kuva 5. Kierrätyslasin ohella seurakunnassa lajitellaan metalli. Kiinteistöistä työntekijät kuljettavat ne edelleen keräyspisteisiin. Kuva: Heli Heikkilä

7 ENERGIA, KIINTEISTÖT JA KIINTEISTÖNHOITO

Seurakunnan kiinteistöt on lueteltu luvun 3 taulukossa. Seurakunta käyttää Basis-kiinteistönhallintajärjestelmää. Se koostuu kahdesta toisiinsa linkittyvästä tietokannasta: rakennus- ja kiinteistörekisteristä eli *Kohderekisteristä* ja seurakunnan arvoesineiden tiedot sisältävästä *Esinerekisteristä*. Kaikki Kalajoen seurakunnan kiinteistöt on viety Kohderekisteriin ja tietoja päivitetään vuosittain, sekä investoinneittain. Myös Esinerekisteri on käytössä. Seurakunnan kiinteistöstrategia on päivitetty viimeksi vuonna 2022. Energiavastaavana toimii talouspäällikkö Riika Nevanperä.

Kalajoen nykyinen, järjestyksessään kahdeksas kirkko, on rakennettu aikaisemman punatiilisen kirkon (1879) tulipalossa säilyneiden seinien sisälle vuonna 1931. Seurakunnalla on kirkko myös Rautiossa (1800) ja Himangalla (1794). Himangan kirkko hautausmaineen on arvokas osa Raumankarin kulttuurihistoriallisesti merkittävää vanhaa asutusalueita. Jokelan pappila (1802) on yksi harvoista maassamme säilyneistä kustavilaisista pappilarakennuksista. Se vaurioitui palossa vuonna 2011, mutta korjattiin ja toimii nykyään seurakunnan toimistotiloina. Jokelan pappilan pihassa on myös kaksi muuta kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusta.

Seurakunnan rakentamistoiminnassa, kiinteistönpidossa ja maankäytön suunnittelussa noudatetaan niitä ohjaavaa lainsäädäntöä, sekä huomioidaan ympäristövaikutukset ja kulttuurihistorialliset arvot. Energiaratkaisuihin suositaan uusiutuvia energialähteitä ja rakentamisessa pyritään energiatehokkaisiin ratkaisuihin. Hiilineutraali kirkko 2030-strategian mukaisesti Kalajoen seurakunnassa tarkastellaan myös tilojen käyttöasteita ja luovutaan tarpeettomista kiinteistöistä. Lisäksi suositaan tilojen yhteiskäyttöä. Rakennusten energiankulutus selvitetään ja sekä sähkön että veden kulutusta seurataan ajantasaisesti. Kiinteistöhoitopalvelut seurakunnalle tuottaa Kalajoen Kiinteistöpalvelut Oy.

Himangalla siivouksesta huolehtii suntio-siivooja. Kalajoella ja Rautiossa seurakunnan siivouspalvelut on ulkoistettu SOL Palvelulle, mutta suntio osallistuu kirkkojen siivoukseen. Keittiöiden siivouksesta huolehtii pitopalvelu. Siivoustoimeen on tehty ympäristöselvitys, jota tarkistetaan säännöllisesti. Esimerkkejä siivoustoimen koulutuksista ja ympäristöystävällisistä siivousmenetelmistä on koottu katselmustaulukoon.

7.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029

1. Sähkön kilpailutuksessa suositaan uusiutuvilla energianlähteillä tuotettua sähköä.
(**Toteutusaika:** 2024–2029. **Vastuhenkilö:** talouspäällikkö)
2. Siirtymistä led-lamppujen käyttöön jatketaan.
(**Toteutusaika:** 2024–2029. **Vastuhenkilö:** kiinteistöhuolto)
3. Tilojen käyttäjät opastetaan ilmastonin käyttöön.
(**Toteutusaika:** 2024. **Vastuhenkilö:** kiinteistöhuolto)
4. Energian- ja vedensäästökeinoja käsitellään työntekijäkokouksissa.
(**Toteutusaika:** 2024–2029. **Vastuhenkilö:** talouspäällikkö)
5. Ympäristöystävällisyys pidetään puhdistusainehankintojen pääkriteerinä edelleen.
(**Toteutusaika:** 2024–2029. **Vastuhenkilöt:** siivoushenkilöstö)

8 HAUTAUSMAAT JA VIHERALUEET

Kalajoen seurakunnalla on neljä hautausmaata: Kalajoen kirkkomaa, Vuorenkallion hautausmaa, Himangan hautausmaa ja Raution hautausmaa. Hautausmaat eivät sijaitse merkittävillä pohjavesialueilla. Viheralueiden hoitoon palkataan kesäkaudeksi puutarhuri ja kesätyöntekijöitä, mutta muutoin suntiot huolehtivat niistä. Hautausmaiden hoitosuunnitelma on valmisteilla.

Kirkkojen ympäristön ja sankarihautausmaiden hoitoon kiinnitetään erityistä huomiota. Muutoin hautausmaat ovat hoidon suhteen tasavertaisia. Tarvittaessa tingitään muiden nurmialueiden hoidosta. Leikattavaa nurmialaa seurakunnalla on edelleen noin 8–10 hehtaaria, vaikka sen pinta-alaa onkin takavuosina vähennetty. Kevyemmän hoidon alueita pyritään jatkossa lisäämään. Luonnon monimuotoisuutta on vahvistettu kiinnittämällä linnunpönttöjä esimerkiksi hautausmaiden puihin. Haitallisia vieraslajeja torjutaan tavoitteellisesti. Käytettävä multa on ostomultaa ja siemenseoksissa suositaan kestäviä lajikkeita. Kasvinsuojelu, lannoitus ja liukkauden torjunta toteutetaan mahdollisimman luonnonmukaisena. Kasteluvesi otetaan vesijohtoverkosta, mutta kastelu on maltillista. Hautaistutuksiksi on vakiintunut Kalajoella ja Rautiossa ruusu, sekä Himangalla lähellä kasvatetut begonia ja hopealehti. Ruusut lahjoitetaan syksyllä seurakuntalaisille jatkokasvatettavaksi. Yksivuotisen hautaistutuksen ohelle tarjotaan mahdollisuus hankkia monivuotinen istutus.

Seurakunnan kiinteistötyöntekijät huoltavat hoitokaluston, mutta isommat kaluston korjaukset teetetään ulkopuolisilla. Kalajoella on pyöräkuormaaja ja Himangalla traktori, jota ollaan uusimassa. Omien työkoneiden hankinnassa huomioidaan polttoaineen kulutus, sekä oikea kokoluokka ja moottorinteho käyttöön nähden. Osa pienkoneista on jo akkukäyttöisiä ja niiden osuutta lisätään edelleen. Pienkoneiden polttoaine- ja öljy pyritään hankkimaan mahdollisimman ympäristöystävällisenä (alkylaatti- eli pienkonebenssiini, kierrätysöljy). Kaivuu- ja lumityöt hankitaan ostopalveluna.

Hautausmailla järjestetään siivoustalkoot kaksi kertaa vuodessa ja opastetaan samalla seurakuntalaisia esim. jätteiden lajitteluun. Seurakuntalaisia kannustetaan myös ekologisiin valintoihin hautaamiseen/haudan hoitoon liittyen.

8.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029

1. Laaditaan hautausmaiden hoitosuunnitelma. Siinä huomioidaan mm. RAMS-luokitus (erityisesti kevyemmän hoidon alueiden lisääminen), viljavuusanalyysit lannoituksen suunnittelussa, kasteluveden käyttöä vähentävät menetelmät (biohiili, katteet, altakastelualtaat) ja muut Kirkkojärjestyksen edellyttämät seikat. Hautausmaan työntekijät perehdytetään hoitosuunnitelmaan.
(Toteutusaika: 2024. Vastuuhenkilö: taluspäällikkö)
2. Haitallisten vieraslajien (Jokelan rannan jättipalsami, Vuorenkallion viitapihlaja-angervo ja Kivirannan komealupiini ja viitapihlaja-angervo) torjuntaa jatketaan tavoitteellisesti.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: suntiot, hautausmaahenkilökunta, ympäristövastaava)
3. Tarjotaan monivuotista kukkaistutusta haudoille kesäkukkaistutuksen vaihtoehdoksi.
(Toteutusaika: 2024. Vastuuhenkilöt: taloustoimisto, kirkkoherranvirasto)
4. Uusia puutarhatyökoneita hankittaessa suositaan akkukäyttöisiä vaihtoehtoja. Kalajoelta lainataan Himangalle kokeiluun akkukäyttöisiä työvälineitä ja pyritään jatkossa hankkimaan niitä sinnekin, kun koneiden hankinta on ajankohtaista.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: taluspäällikkö ja seurakuntamestari)
5. Himangalle hankittavan traktorin huollot toteutetaan ajallaan, jotta se pysyy kunnossa pitkään eikä huoltovelkaa synny.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilö: suntio)
6. Perhosniityn toteuttamista edistetään Himangalla (taustalla seurakuntalaisen ehdotus).
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: suntio, hautausmaan kausityöntekijä)
7. Kivirannan alueen aiemmin tehtyjä suunnitelmia edistetään.
(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuuhenkilöt: ympäristövastaava, taluspäällikkö)

9 METSÄT JA MUUT LUONTOALUEET

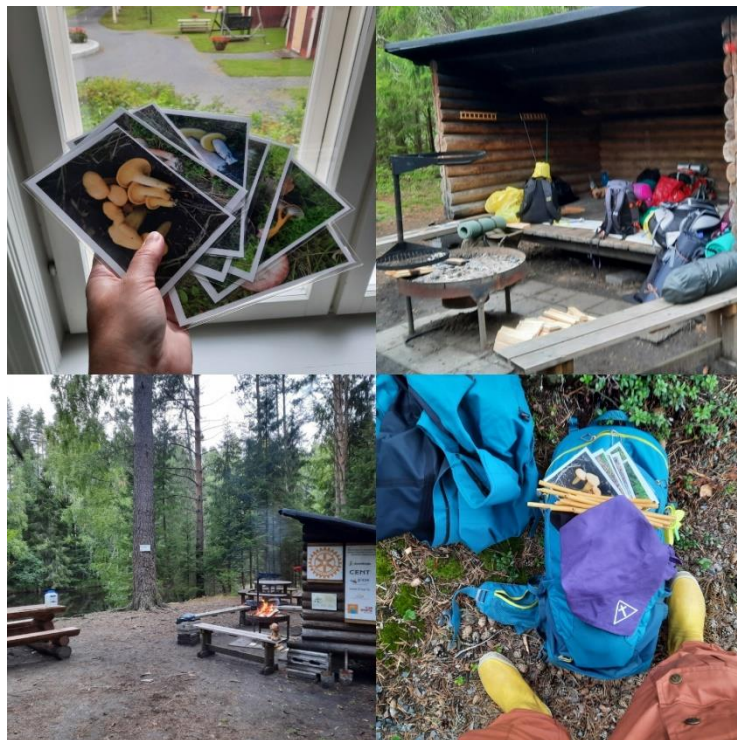
Kalajoen seurakunnan metsäomaisuus on eritelty luvun 3 taulukossa. Metsänhoidossa huomioidaan metsälain ja luonnonsuojelulain vaatimukset. Seurakunnan metsillä on PEFC-sertifikaatti ja metsäsuunnitelman laatii Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala 10 vuoden välein. Nykyinen suunnitelma on voimassa vuoteen 2031 asti (Keski-Rautilan osalta vuoteen 2027). Suunnitelma sisältää mm. puuston ja kasvupaikkojen yhteenvetotiedot, metsälain mukaisten monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden elinympäristöjen yleisen kartoituksen sekä tarpeelliset metsänhoitotyöt. Suunnitelmat päivitetään toteutuneiden metsänhoitotöiden yhteydessä. Hakkuita toteutetaan tasaisesti ympäri vuoden. Kestävän metsänhoidon nimissä on toteutettu mm. tuhkalannoitusta. Seurakunta seuraa metsänhoidon ja hakkuiden suunnitelmallisuutta yhteistyössä Metsänhoitoyhdistyksen kanssa. Osallistavaa metsäsuunnittelua toteutetaan luottamushenkilöiden kanssa myös retkinä seurakunnan metsiin. Tärkeänä tavoitteena kestävän metsänhoidon ohella on myös metsien virkistyskäytön ja muiden ekosysteemipalveluiden edistäminen.

Metsälain mukaisia erityisen tärkeitä ja muita arvokkaita elinympäristöjä ovat Kalajoen seurakunnan metsissä lähinnä lammet, lähteiköt, kosteikot, kalliot, lehdot ja vähäpuustoiset suot, sekä useat tervahaudat. Seurakunnan metsäpalstalla oli vuonna 2021 Suomen suurin maasto- ja metsäpalo 50 vuoteen (494 ha). Katselmustaulukkoon on kirjattu esimerkkejä seurakunnan toimista luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen ja hiilensidonnan edistämiseen liittyen paloalueella. 106 ha palaneista metsistä myös suojeltiin METSO-kohteena vuonna 2021. Suojelu jatkuu 20 vuotta, jonka jälkeen alue palautuu metsätalouskäyttöön. Kalajoen seurakunnan metsämaita on myös Natura 2000-ohjelman alueella (Siiponjoen suu ja Rahjan saaristo 45 ha, sekä Siiponjokivarren 28 ha). Lisäksi seurakunta on vuokrannut Jokelan ja Tohkojan tuulipuistoille metsää 500 ha alalta (rakennettu 16 tuulivoimalaa).

Lajiensuojelutoimenpiteet huomioidaan metsänhoidossa ja lajikartoitus toteutetaan kuvioittain (esim. metsälammen-, lähteikön- tai lehdon kasvillisuus). Luonnonsuojelulain perusteella suojeltuja lajeja Kalajoen seurakunnan metsissä on liito-orava, jonka useita elinalueita on säilytetty. Tuulimyllyjen rakentamisen aikaan tehtiin myös merikotkan tekopesä seurakunnan metsään. Seurakunta tukee myös kannanhoidollisia toimia ja on vuokrannut maitaan metsästyskäyttöön (905,2 ha).

9.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudella 2024–2029

1. Metsänhoitosuunnittelu jatkuu vaatimusten mukaisena.
(**Toteutusaika:** 2024–2029. **Vastuhenkilö:** talouspäällikkö, Metsänhoitoyhdistys)
2. Osallistavaa metsäsuunnittelua luottamushenkilöiden kanssa jatketaan myös metsäretkillä seurakunnan metsiin.
(**Toteutusaika:** 2024–2029. **Vastuhenkilö:** talouspäällikkö, Metsänhoitoyhdistys)
3. Lasketaan seurakunnan metsien hiilinielut ja -varastot kirkkohallituksen opastuksella.
(**Toteutusaika:** 2024–2025. **Vastuhenkilö:** talouspäällikkö)
4. Huomioidaan metsät ja muut luontoalueet ympäristökasvatuksessa. Esim. Luonnonvarakeskuksen ja Jyväskylän yliopiston biodiversiteettitutkimus 2019–2023 (hyönteiset ja mikrobit), Järvenpään yhteiskoulun valokuvakollaasi.
(**Toteutusaika:** 2024–2029. **Vastuhenkilö:** talouspäällikkö, työalat)

Kuvat 6–9. Vierailmassa Siili-partion yöretkellä. Leikkejä (mm. itse tehty sienipeli ja lipunryöstö) ja hartaus. Kuvat: Katja van Arem

10 LIIKENNE

Osa seurakunnan työntekijöistä kulkee työmatkansa pyörällä tai kävellen. Työntekijöille on järjestetty vaatteiden vaihtotilat ja pyörätelineet. Omaa autoa ei seurakunnalla ole. Työntekijöiden omista autoista sen sijaan useat ovat hybridi- ja sähköautoja. Seurakunnan matkustussääntö edellyttää valitsemaan kulkuneuvoksi halvimman mahdollisen. Yhteiskuljetukset ja kimpakyydit ovat suosittuja. Kimppakyydit vähentävätkin ajokilometrejä työajalla jopa 50 %. Myös luottamushenkilöt kulkevat yhteiskyydein. Joukkoliikenteen käyttö ei onnistu harvaan liikennöidyssä maalaiskunnassa, eikä kaikkiin seurakunnan tilaisuuksiin pääse julkisilla kulkuneuvoilla. Pidemmän matkan tai retken yhteydessä käytetään omia autoja tai julkisia kulkuneuvoja.

Lähipäästöjen ja polttoaineen kulutuksen vähentämiseksi seurakuntakotien ja Jokelan pappilan yhteydessä on autojen lämmitysmahdollisuus. Lämmitystolpista voi myös ladata sähköautoja korvausta vastaan. Henkilökuntaa kannustetaan pyöräilyyn tarjoamalla polkupyöräetua. Lisäksi Himangalla on työntekijöiden käyttöön yhteispyörä. Kestävän työmaaliikkumisen kampanjat ovat tervetulleita ja niihin suhtaudutaan myönteisesti.

Toimintojen logistiikka Kalajoen seurakunnassa on järkevää ja taloudellista. Osa työaloista voi tehdä ainakin valmistelua etätöinä. Myös sähköiset viestintäjärjestelmät ovat kehittyneitä ja sähköisiä koulutuksia on tarjolla. Hankinnoissa suositaan oman paikkakunnan tuotteita. Seurakunnan sisäinen kuljetus toteutuu siten, että tavarat kulkevat työntekijöiden kyydissä eri työpisteiden välillä, silloin kun kulkua on muutoinkin. Jumalanpalvelukset striimataan YouTube-kanavan kautta (Kalajoki 2022, Himanka 2023).

10.1 Tavoitteet ja toimenpiteet diplomikaudelle 2024–2029

1. Henkilöstöä kannustetaan kevyen liikenteen käyttöön.

(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuhenkilö: talouspäällikkö)

2. Kartoitetaan mahdollisuuksia lisätä sähköautojen latauspaikkoja kaikkiin kirkkoihin yhteishankintana.

(Toteutusaika: 2024–2029. Vastuhenkilö: talouspäällikkö)

Kuva 10. Työntekijöiden sähköpyöriä. Kuva: Annika Alatalo

LÄHTEET

Jokilaaksojen jätelautakunta. 21.6.2022. Jätehuoltomääräykset. Saatavilla:

<https://poytakirjat.ylivieska.fi/kuulutus/202221509.21510.PDF>

Kalajoen seurakunta, Kirkkoneuvoston pöytäkirjat vuosilta 2017–2023. Saatavilla:

<https://www.kalajoenseurakunta.fi/paatoksenteko/poytakirjat/aikaisemmat-poytakirjat>

Kalajoen seurakunnan Toiminta- ja taloussuunnitelma 2022–2023. Saatavilla:

<https://www.kalajoenseurakunta.fi/documents/7532839/9005600/Talousarvio+2021.pdf/3ee0851d-c835-b731-6fef-b70685a15a0b?t=1608122324555>

Kalajoen seurakunnan ympäristökasvatussuunnitelma ja vuosikello 2024.

Kalajoen seurakunnan ympäristöohjelma 2016–2020.

Kalajoen seurakunnan kiinteistöstrategia. Himanka, Kalajoki, Rautio. Päivitetty 18.3.2022.

Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2020. Saatavilla:

<https://evl.fi/ymparistodiplomi/ymparistokasikirja>

YMPÄRISTÖKATSELMUKSEN HAASTATTELUT 11.1.2024 /Anu Ainasoja

Toimistot ja tiedotus: Tuija Jokiaho, Jussi Leppälä, Tuija Peltola ja Maija Siironen.

Lapsityö, nuorisotyö, diakonia ja lähetys (ympäristökasvatus): Annika Alatalo, Heli Heikkilä, Tuija Jokiaho, Ulla Ketonen, Markus Lindell, Raisa Ojala, Iina Rahkola, Maija Siironen, Katja van Arem ja Jaana Vähäkangas.

Papit ja kanttorit (Jumalanpalveluselämä ja musiikki, ympäristökasvatus): Heidi Huhtala, Tuija Jokiaho, Aapo Kaivosoja, Lasse Kautto, Jarkko Kuusisto, Kari Lauri, Suvi Lehtimäki ja Iina Rahkola.

Seurakuntamestarit (hautausmaat, kiinteistönhoito): Juha Alakastari, Tuija Jokiaho ja Eetu Raittila.

Ostopalvelut (kiinteistönhuolto ja SOL /siivous): Maria Annala, Tuija Jokiaho ja Matti Simonen.

Talouspäällikkö ja ympäristövastaava: Tuija Jokiaho ja Riika Nevanperä.